

PAPIESKI INSTYTUT STUDIÓW KOŚCIELNYCH

Zespół nr 15

**Ambasada RP w Rzymie – szczątek zespołu
1926-1930**

Inwentarz

**Opracowały: dr Lidia Potykanowicz-Suda
Mariola Szaleniec**

Rzym 2017

Wstęp

Stosunki dyplomatyczne pomiędzy Polską a Włochami zostały nawiązane na początku 1919 r., po uznaniu „de iure” państwa polskiego przez rząd włoski (27 II 1919). Pierwszym posłem RP w Rzymie, a równocześnie ministrem pełnomocnym przy królu Włoch, został Konstanty Skirmunt, w latach 1917-1918 członek Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu. Swą misję dyplomatyczną pełnił od kwietnia 1919 r. do 11 czerwca 1921 r. Dnia 13 maja 1929 r. Poselstwo RP w Rzymie zostało podniesione do rangi ambasady. Pierwszym przedstawicielem dyplomatycznym Polski we Włoszech - w randze ambasadora - był Stefan Przeździecki, prawnik, długoletni dyrektor protokołu dyplomatycznego (1919-1928). Wybuch II wojny światowej i klęska Polski w wojnie obronnej 1939 r. nie spowodowała zerwania stosunków dyplomatycznych między dwoma państwami. Nastąpiło to w czerwcu 1940 r., z chwilą wypowiedzenia przez Włochy wojny Francji i Wielkiej Brytanii. Ówczesny ambasador RP w Rzymie generał Bolesław Wieniaw-Długoszewski opuścił urząd 13 czerwca. Wraz z likwidacją placówki dyplomatycznej reprezentowania „interesów polskich” we Włoszech, na mocy specjalnego porozumienia, podjęła się ambasada Chile (m.in. wydawanie wiz, przedłużanie paszportów). Na wiosnę 1943 r. zadania te przejęła ambasada Szwajcarii. Po zdobyciu Rzymu przez wojska alianckie w czerwcu 1944 r. i powolnym załamywaniu się reżimu faszystowskiego we Włoszech nowy premier Ivanoe Bonomi stworzył rząd koalicyjny oraz rozpoczął uporządkowywanie władzy państwowej. W listopadzie 1944 r. nastąpiło odnowienie stosunków dyplomatycznych między rządem polskim w Londynie a rządem włoskim. Nieoficjalnym przedstawicielem RP został Maciej Lorek, dyplomata, historyk. Od 1 lutego 1945 r. *chargé d'affaires* RP we Włoszech był Stanisław Janikowski, dyplomata II Rzeczypospolitej, etruskolog. Funkcję tę pełnił do 5 lipca 1945 r., tj. do wycofania uznania dla rządu RP na uchodźstwie. Kilka dni później, 10 lipca 1945 r. Włochy uznały powołany w Warszawie Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej. W sierpniu tr. Ambasada RP w Rzymie wznowiła działalność. Funkcję ambasadora objął prof. Stanisław Kot, w latach 1941-1942 ambasador rządu RP na uchodźstwie w ZSRR, historyk.

Nie zdołano ustalić w jakich okolicznościach archiwalia wytworzone przez Ambasadę RP w Rzymie trafiły do Papieskiego Instytutu Studiów Kościelnych (PISK). Trudno też ocenić rozmiar materiałów archiwalnych wytworzonych przez ambasadę ze względu na ich rozproszenie. Poza częścią która jest w PISK akta ambasady znajdują się w Instytucie Polskim i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie oraz w Archiwum Akt Nowych w Warszawie. Na archiwalia znajdujące się w PISK składają się grupy akt:

Umowy zbiorowe;

Kongresy, konferencje;

Międzynarodowe stosunki naukowe;

Sprawy protokółarne.

Zachowane archiwalia są w oryginalnych teczkach założonych w ambasadzie. W trakcie prac porządkowo-inwentaryzacyjnych nie ingerowano w ich układ, a jedynie ujęto w 24 jednostki archiwalne (o,18 mb. akt)
Opracowany zespół obejmuje lata 1926-1930.

dr Lidia Potykanowicz-Suda

Bibliografia:

Źródła

Papieski Instytut Studiów Kościelnych, Zespół nr 2: Ambasada RP przy Stolicy Apostolskiej 1920-1976 [1977], sygn. 35, 37, 229.

Opracowania

Documenti per la storia delle relazioni Italo-polacche (1918–1940). Dokumenty dotyczące historii stosunków polsko-włoskich (1918–1940), oprac. M. Di Silone, N. Eramo, A. Fiori, J. Stoch, Roma 1998.

Historia dyplomacji polskiej, t. IV: 1918-1939, red. P. Łossowski, Warszawa 1995.

Kucharski W. *Stosunki dyplomatyczne między Polską a Stolicą Apostolską w latach 1945-1965 w świetle depeš polskiej ambasady we Włoszech*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”, 69, 2014, z. 1, s. 103-119.

Majchrowski J., *Ulubieniec Cezara. Bolesław Wieniawa-Długoszowski. Zarys biografii*, Wrocław 1990.

Perna V. *Galeazzo Ciano, operazione Polonia. Le relazioni diplomatiche italo-polacche degli anni Trenta. 1936-1939*, Milano-Trento 1999.

Potykanowicz-Suda L., Staszewska-Katolik H., Strykowski K., *Opracowywanie akt [w:] Poradnik dla archiwisty instytucji polskiej na Obczyźnie*, red. J. Krochmal, Warszawa 2006, s. 37-62.

Rutkowski T.P., *Stanisław Kot 1885-1975. Biografia polityczna*, Warszawa 2000.

Siedziba Ambasady Polskiej w Rzymie, oprac. A. Wawrzyniak, Roma 2013.

Stosunki dyplomatyczne Polski. Informator. Tom I. Europa 1918-2006, Warszawa 2007.

Sygn.	Tytuł	Daty	Opis j.a.	Uwagi
1	Umowy zbiorowe: Projekt utworzenia Unii Federalnej Europejskiej	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; fr., pol.; sygn. dawna R. 4941	
2	Umowy zbiorowe: Konferencja kolejowa w Bolonii	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol., wł.; sygn. dawna R. 4948 A-D	
3	Umowy zbiorowe: 1. Podniesienie polskich stawek celnych na produkty naftowe 2. Nieratyfikowanie przez Polskę Konwencji Antyreglamentacyjnej	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; sygn. dawna R. 4949	
4	Kongresy. Konferencje: 1. Konferencja techników rolnych w Rzymie 2. Obchody 25-lecia Instytutu Rolniczego w Rzymie 3. Międzynarodowy Kongres Rzemieślniczy w Rzymie	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol., wł.; sygn. dawna R. 4951	
5	Kongresy, konferencje: 1. Zjazd Związku Unii Intelktualnych w Krakowie 2. Kongres Historii Medycyny w Rzymie 3. Międzynarodowy Kongres Zoologii w Padwie, 4. Esperanto	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol., wł.; sygn. dawna R. 4952	
6	Kongresy, konferencje: 25-lecie K.S. „1906” Mysłowice	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; sygn. dawna R. 4955	
7	Kongresy, konferencje: Konferencja Międzybałkańska w Atenach	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; sygn. dawna R. 4957	
8	Kongresy, konferencje: 1. Międzynarodowa Konferencja Rolnicza w Warszawie 2. Zjazd Polskich Klubów Literackich w Warszawie 3. Międzynarodowy Kongres Chłopski w Berlinie 4. Zebranie Międzynarodowej Akademii Dyplomatycznej	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; sygn. dawna R. 4958	
9	Kongresy, konferencje: 1. Porozumienie wojskowe Małej Ententy 2. Konferencja ekonomiczna Małej Ententy w Pradze	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; sygn. dawna R. 4960	
10	Międzynarodowe stosunki naukowe: Stacja naukowa dla naukowców polskich	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; sygn. dawna R. 4962	

11	Międzynarodowe stosunki naukowe: 1. Sprawa kapitana Mieczysława Wiśniowskiego 2. Międzynarodowy kurs Montessori 3. Informacja o szkołach handlowych we Włoszech 4. Wizyta Tadeusza Brudzińskiego, delegata polskich organizacji rolniczych we Włoszech	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol., wł.; sygn. dawna R. 4964
12	Międzynarodowe stosunki naukowe: Stypendia naukowe dla Włochów	1930	teczka stan dobry; italika; maszynopis; wł.; sygn. dawna R. 4972
13	Międzynarodowe stosunki naukowe: Stypendia naukowe dla Polaków na Uniwersytecie w Camerino	1926-1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol., wł.; sygn. dawna R. 4973-B
14	Międzynarodowe stosunki naukowe: Nauczycielskie kursy wakacyjne	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; sygn. dawna R. 4975
15	Międzynarodowe stosunki naukowe: 1. Związek Narodowy Polskiej Młodzieży Akademickiej (wymiana studentów) 2. Wymiana naukowa	1929-1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; fr., pol.; sygn. dawna R. 4976
16	Międzynarodowe stosunki naukowe: 1. Pobyt we Włoszech inspektora oświaty Z. Wygodziny 2. Pobyt we Włoszech prof. B. Suchodolskiego, 3. Wyjazdy nauczycieli polskich za granicę 4. Pobyt inż. T. Gutkowskiego we Włoszech	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; sygn. dawna R. 4977
17	Międzynarodowe stosunki naukowe: Sprawy wyboru członków zagranicznych Polskiej Akademii Umiejętności	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; wł.; sygn. dawna R. 4978
18	Międzynarodowe stosunki naukowe: 1. Informacje o szkolnictwie włoskim 2. Statuty zagraniczne akademii sztuk i literatury 3. Studium Wychowania Fizycznego przy UJ	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; wł.; sygn. dawna R. 4979
19	Międzynarodowe stosunki naukowe: Dar książki prof. Hansa Uebersbergera dla Biblioteki PAU	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; sygn. dawna R. 4981
20	Międzynarodowe stosunki naukowe: 1. Kolekcja obrazów po Zygmuncie Auguście Bośniackim [dołączone fotokopie] 2. Informacje o ochronie zabytków we Włoszech	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; wł.; sygn. dawna R. 4983
21	Sprawy protokółarne: Rocznik Korpusu Dyplomatycznego i Konsularnego	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; fr.; sygn. dawna R. 5011

22	Sprawy protokółarne: Almanach Gothe i „Carnet Mondain”	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; fr.; sygn. dawna R. 5012
23	Sprawy protokółarne: Listy korpusu dyplomatycznego w Warszawie	1930	teczka; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; sygn. dawna R. 5013
24	Sprawy protokółarne: Teczka pusta z sygn. dawną R. 5002 i rokiem 1930	1930	

Ogólna liczba pozycji: 24

Rzym 2017

dr Lidia Potykanowicz-Suda

Mariola Szaleniec

